

Asia: VN/16951/2020

Lausuntopyyntö keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelmasta

Lausunnonantajan lausunto

Lausunto

Lausun suunnitelmasta allaolevien alaotsikoiden alle

Mikäli vastasit yhtyväsi toisen tahon lausuntoon, täsmennä mistä tahosta on kyse

-

Suunnitelman tavoitteet

1 Suunnitelman tavoitteet - avovastaus

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry (jäljempänä ”MaRa”) kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta ja toteaa siitä seuraavaa:

MaRa toteaa, että ilmastonmuutoksen torjuminen on tärkeää ja kotimainen matkailu- ja ravintola-ala on mukana sen torjunnassa. MaRa pitää yleisesti hyvänä Euroopan komission heinäkuussa 2021 julkaiseman ilmasto- ja energialainsäädäntöehdotusten paketin (ns. Fit for 55-paketti) tavoitetta saavuttaa 55 prosentin päästövähennykset vuoteen 2030 mennessä ja hiilineutraalius vuoteen 2050 mennessä.

Päästöjä tulee vähentää. Päästöjen vähentämiseksi ilmastopolitiikan tavoitteiden toimenpidekokonaisuuden tulee olla mahdollisimman kustannustehokas, jotta kuluttajien ostovoima ja yritysten kilpailukyky eivät vaarannu nousevien kustannusten vuoksi.

On tärkeää, että päästöjä vähennettäessä huolehditaan yritysten mahdollisuudesta investoida ja pärjätä kansainvälisessä kilpailussa. Päästöjä tulee vähentää kustannustehokkaasti, markkinaehtoisesti ja teknologianeutraalisti. On parempi kannustaa yrityksiä päästöjä vähentäviin ja

energiatehokkuutta lisääviin ratkaisuihin sen sijaan, että samaan tavoitteeseen pyritään velvoittavilla päästövähennystoimilla.

MaRa pitää tärkeänä, että päästöjä vähennetään tavalla, joka ei kuitenkaan heikennä kotimaan matkailun toimintaedellytyksiä eikä lisää kotimaassa matkustamisen kustannuksia. Ilmastosuunnitelman toimeenpanossa on huolehdittava kansallisen liikkumavaran käyttämisestä mahdollisimman tehokkaasti yritysten kilpailukyvyyn säilyttämiseksi. Ilmastosuunnitelman toimenpiteiden tulee tukea tätä. Päästöjen vähentämistä tavoittelevilla toimilla ja päätöksillä ei tule suosia ulkomaille matkustamista kotimaan matkailun kustannuksella.

Liikenne

2a Liikenteeseen suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

Tälle osa-alueelle pitäisi esittää vähemmän ilmastotoimia

2b Liikenne - avovastaus

Ilmastonmuutoksen torjumiseen liittyy keskeisesti liikenteen aiheuttamien päästöjen vähentäminen. Kotimaan liikenteen kasvihuonekaasupäästöt tulee hallitusohjelman mukaan vähintään puolittaa vuoteen 2030 mennessä ja pitkällä aikavälillä liikenteen päästöjen vähentämisen tulee vastata Suomen hiilineutraalisuustavoitetta. Liikenteessä päästöjen vähentäminen kohdistuu pääosin tieliikenteeseen.

Tärkeimmät liikenteen päästövähennystoimet muodostuvat fossiilittoman liikenteen tiekartan kahden ensimmäisen vaiheen toimeenpanosta sekä EU:n komission Fit for 55-paketin toimeenpanosta liikenteen osalta. Fossiilittoman liikenteen tiekartan kolmannessa vaiheessa hallitus arvioi ja päättää mahdollisesta kansallisten lisätoimien tarpeellisuudesta, kun kahden ensimmäisen vaiheen toimenpiteiden, kehitystrendien ja EU-aloitteiden päästövähennysvaikutukset on arvioitu.

Liikenne- ja logistiikka-ala julkaisi keväällä 2020 tiekartan, jossa on esitetty keinot päästöjen puolittamiseen. Siinä tärkeänä pidetyt päästövähennyskeinot ovat autokannan uudistamisen nopeutus, logistiikan tehostuminen, digitalisaatio sekä jakeluvelvoitteen nosto.

Ilmastosuunnitelmassa tulisi liikenteen toimissa huomioida innovaatioiden ja investointien vaikutusketjut, jotka ovat merkittävässä osassa kaikkien toimialojen hiilineutraaliustiekartoissa. Liikenteessä tällaisia ovat esimerkiksi bio- ja sähköpolttoaineiden, akkuteknologioiden ja vetyyn perustuvien teknologioiden kehittyminen.

Lausuttavana olevassa suunnitelmaluonnoksessa todetaan, että lisätoimista päätetään kevään 2022 aikana. MaRa katsoo, että siihen ei ole tarvetta ja toteaa, että liikenteen päästöt vähentyvät joka tapauksessa ilman polttoaineiden veronkorotuksia, kilometriveroa tai polttoaineen myynnin rajoittamista joko kansallisella tai EU:n laajuisella päästökaupalla. Nämä toimenpiteet nostaisivat

autolla liikkumisen, kotimaan matkailun ja työssäkäynnin kustannuksia. MaRa suhtautuu toimenpiteisiin kielteisesti.

Suomi on syrjäinen ja harvaan asuttu maa, jossa autolla tehdyt kotimaanmatkat ovat pitkiä ja oma auto on suosituin liikkumisväline kotimaanmatkailussa. Matkailutoimiala kasvaa rakennemuutosalueilla ja harvaan asutuilla alueilla toisin kuin moni muu toimiala. Jos liikenteen päästöjen vähentämisessä nostetaan henkilöautolla liikkumisen kustannuksia nykyisestä, se suosii ulkomaille matkustamista. Siitä taas seuraa, että matkailun kerryttämät tulot, verot ja työpaikat valuvat ulkomaille samalla kun suomalaisten matkailusta aiheutuvat liikenteen kokonaispäästöt kasvavat. Kärsijöinä ovat Suomessa toimivat matkailu- ja ravintolayritykset, niiden työntekijät sekä valtio ja kunnat verotulojen saajina.

Suomen kansantalouden kannalta ongelmana on matkailutulojen ja -menojen epätasapaino. Suomen matkustustaseen alijäämä (=matkailutulot ovat matkailumenoja pienemmät) on kasvanut lähes miljardi euroa kuudessa vuodessa (2013–2019). Siitä on seurannut verotulojen menetystä noin 0,3 miljardia euroa. Tilastokeskuksen mukaan matkustustaseen alijäämä vuonna 2019 oli noin 1,74 miljardia euroa. Tästä syystä on kansantaloudenkin kannalta tärkeää, että Suomessa ei tehdä päästöjen vähentämistoimia tehtäessä sellaisia päätöksiä, jotka entisestään lisäävät suomalaisten intoa matkustaa kotimaan sijasta ulkomaille.

EU:n komission esittämät lentoliikennettä koskevat vaihtoehtoisten polttoaineiden sekoitevelvoitteet ja kansainvälisessä liikenteessä käytettävän polttoaineen verovapaudesta luopuminen aiheuttavat tummia pilviä Suomen matkailutoimialan strategiselle kumppanille Finnairille. Vuonna 2030 sekoitevelvoite aiheuttaisi Finnairille 39 miljoonan euron lisäkustannukset ja polttoaineiden verovapaudesta luopuminen 145 miljoonan euron kustannukset.

Finnair on vuosikymmenten aikana rakentanut Suomeen ulkomaanreittiverkoston, joka on merkittävästi parempi kuin monessa muussa vastaavankokoisessa maassa. Suomi on kansainvälisten matkailijoiden ulottuvilla juuri erinomaisten lentoyhteyksien ansiosta. Finnair pystyy hyödyntämään Helsingin maantieteellisistä sijaintia ja suoria, lyhyitä ja polttoainetehokkaita lentoreittejä Aasiaan. EU:n komission ehdotukset johtaisivat Finnairin kilpailukyvyn romuttumiseen, ja matkailijat korvaisivat Helsingin kautta kulkevan suoran reitin pidemmällä eteläisellä reitillä. Suomi menettäisi strategisen asemansa Aasian ja Euroopan solmukohtana. Tällöin Suomen kansainvälinen saavutettavuus heikkenisi dramaattisesti. Samalla lentoliikenteen päästöt kasvaisivat hiilivuodon seurauksena. Suomen on huolehdittava siitä, että erittäin tiukassa kilpailuasemassa olevan Finnairin kilpailukykyä ei heikennetä. Paras ratkaisu olisi, että lentoliikenteen päästövähennystoimet tehtäisiin kansainvälisellä tasolla.

Maatalous

3a Maataloutteen suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

-

3b Maatalous - avovastaus

-

Rakennusten erillislämmitys

4a Rakennusten erillislämmitykseen suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

-

4b Rakennusten erillislämmitys - avovastaus

-

Työkoneet

5a Työkoneisiin suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

-

5b Työkoneet - avovastaus

-

Jätehuolto

6a Jätehuoltoon suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

-

6b Jätehuolto - avovastaus

-

F-kaasut

7a F-kaasuihin suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

-

7b F-kaasut - avovastaus

-

Teollisuus ja muut päästöt

8a Teollisuuden ja muihin päästöihin suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

-

8b Teollisuus ja muut päästöt - avovastaus

-

Kuntien ja alueiden ilmastotyö

9a Kunnille ja alueille suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

-

9b Kunnat ja alueet - avovastaus

-

Kulutuksen hiilijalanjälki

10a Kulutukseen suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

-

10b Kulutus - avovastaus

-

Julkiset hankinnat

11a Julkisiin hankintoihin suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

-

11b Julkiset hankinnat - avovastaus

-

Muut poikkisektorit

12a Muille poikkisektoreille suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

-

12b Muut poikkisektorit - avovastaus

-

Toimenpideohjelma tavoitteiden saavuttamiseksi

13a Toimenpideohjelman vaikuttavuus

-

13b Toimenpideohjelma - avovastaus

-

13c Mitä lisätoimia ehdotatte tavoitteiden saavuttamisen varmistamiseksi?

-

Suunnitelman ympäristö-, talous- ja sosiaaliset vaikutukset

14 Suunnitelman ympäristö-, talous- ja sosiaaliset vaikutukset

-

Muita huomioita

15 Muita huomioita

Toimialojen omaehtoisille päästövähennystoimille ja vähähiilisyiden tiekartoille tulee antaa merkitystä.

Eri toimialojen laatimat tiekartat vähähiilisyteen ovat vaikuttavia ilmastopolitiikan instrumentteja, ja niille tulee antaa jatkossa enemmän merkitystä.

Matkailu- ja ravintola-ala suuntaa tietä vähähiilisyteen energiasektorin päästöjen vähentämisellä. Toimialan hiilijalanjäljen arvioidaan vuoteen 2035 mennessä pienentyvän alle neljännekseen nykyisestä kaukolämmön ja sähkön tuotannon muuttuessa. Tämä ilmenee matkailu- ja ravintola-alan vähähiilisyiden tiekartasta, joka on julkaistu keväällä 2020. Siinä on laskettu alan nykyinen hiilijalanjälki ja arvioitu päästökehitys vuoteen 2035 saakka. Lisäksi siinä on määritelty keskeisimmät päästöjen lähteet ja selvitetty, millaisin toimenpitein toimiala voi itse vaikuttaa päästöjen vähentämiseen. Tulokset eivät kuvaa tarkasti koko alaa, mutta ne ovat suuntaa antavia.

On myös huomioitava, että merkittävä osa yrityksen hiilidioksidipäästöistä syntyy sen toimitusketjuissa (esim. ruokaketjut) sekä asiakkaiden toiminnasta (kuluttavat). Ne ovat tärkeitä osa-alueita yritysten hiilineutraaliuden kehittämiseksi, kilpailukyvyille ja imagolle.

Lausuttavana olevassa suunnitelmaluonnoksessa teollisuutta koskevat politiikkatoimet ovat taakanjakosektorilla pitkälti samat kuin päästökauppasektorilla. Energiatuet ovat jatkossakin keskeisiä uuden energiateknologian käyttöönoton sekä uusiutuvan energian käytön ja energiatehokkuuden lisäämisen välineitä. Energiatuki on erottamaton osa energiatehokkuussopimusten ja energiakatselmusten kokonaisuutta. MaRa pitää näitä politiikkatoimia tarkoituksenmukaisina ja perusteltuina.

16 Voiko organisaationi osaltaan edistää ilmastosuunnitelman tavoitteiden saavuttamista?

Kyllä

Hämäläinen Sami

